

Onderzoek Groen Kennisnet gebruik leermateriaal en kennisbronnen groen onderwijs

November 2017

Groen Kennisnet (GKN) biedt een grote collectie publiek toegankelijke bronnen aan die gebruikt kunnen worden als lesmateriaal of bronnen (bv vakbladartikelen, filmpjes e.d.) als ondersteuning van de lessen. GKN wil docenten in het groen onderwijs (aoc's en hao-instellingen) optimaal bedienen, daarom heeft GKN in de tweede helft van 2017 onderzocht hoe docenten gedidactiseerde en niet-gedidactiseerde bronnen zoeken en gebruiken en wat voor wensen zij daaromtrent hebben. In dit rapport wordt verslag gedaan van de conclusies, aanbevelingen en de opzet van het onderzoek.

Conclusies

Docenten maken deels gebruik van kant-en-klare online leermiddelen van het Ontwikkelcentrum en andere uitgeverij maar steken ook veel tijd in het zelf verzamelen en aanpassen van lesmateriaal en in het vinden van bronnen (filmpjes, vakbladartikelen ed.) om hun lessen te ondersteunen. Belangrijke overwegingen voor deze laatstgenoemde route zijn de kosten, de actualiteit en specificiteit.

Uit het onderzoek blijkt dat vrijwel alle vakdocenten zelf leermateriaal (= gedidactiseerde content voor onderwijsdoelen) maken met behulp van de content uit leerstofbundels/readers en leerboeken. Docenten produceren hiermee zelf stukken leerstof in de vorm van o.a. lesbundels, leerboeken, presentaties, praktijkopdrachten en Wikiwijs arrangementen. Een grote meerderheid van hen geeft toe dat ze daarmee feitelijk de auteursrechten schenden die op dit lesmateriaal berusten. Ook onderkennen ze dat ze niet bepaald efficiënt werken omdat ze bij het maken van leermateriaal niet of nauwelijks samenwerken en uitwisselen met collega's in het land. De meeste docenten zijn bereid hun lesmateriaal te delen op voorwaarde dat het principe halen en brengen van toepassing is.

Naast lesmateriaal maken alle ondervraagde docenten in hoge mate gebruik van niet-gedidactiseerd materiaal, verder kennisbronnen te noemen. Ze gebruiken dat om hun eigen vak bij te houden, hun onderwijs actueel te houden en voor het maken van opdrachten/leermateriaal. De belangrijkste kennisbronnen die ze gebruiken zijn vakbladartikelen, nieuwsbrieven, video's, websites en bijeenkomsten/excursies.

Alle ondervraagde docenten kennen Groen Kennisnet als aanbieder van kennisbronnen en leermiddelen. Ongeveer eenderde van de ondervraagde docenten gebruikt Groen Kennisnet ook actief. De meerderheid van de docenten die zeggen dat ze Groen Kennisnet niet gebruiken, geeft aan niet te weten waarom ze er geen gebruik van maken. Hoewel zij zeggen Groen Kennisnet niet te gebruiken, doen ze dat vermoedelijk onbewust wel omdat ze - zoals alle docenten - veel gebruik maken van Google. Kennisbronnen van Groen Kennisnet worden dankzij hun metadatering ook geïndexeerd door Google. Bij Google-zoekopdrachten van docenten groen onderwijs worden de bronnen van Groen Kennisnet vaak ook in het zoekresultaat getoond. Ze zijn als bron van Groen Kennisnet herkenbaar omdat in het internetadres van de bron '...edepot.wur...' staat. Surfers weten niet dat het dan om een bron uit de collectie van Groen Kennisnet gaat. Opmerkelijk is ook dat de ondervraagde docenten uit het hao en enkele van hun collega's in het groene mbo Groen Kennisnet geschikt vinden voor studenten en leerlingen mbo niveau 3-4

De meeste docenten geven aan dat ze zowel voor beschikbare leermiddelen als kennisbronnen behoefte hebben aan overzicht, bij voorkeur per vak/opleidingsrichting. De vindbaarheid zou op trefwoord of kwalificatiedossier (mbo groen) kunnen zijn.

Aanbevelingen

In het onderzoek deden de docenten de volgende aanbevelingen

- Geef op scholen voorlichting/instructie over wat Groen Kennisnet te bieden heeft en hoe je het kunt gebruiken voor/in je onderwijs
- Ontsluit per vakgebied leermiddelen en kennisbronnen in startpagina's met een bij de praktijk aansluitende indeling
- Help ons met voorbeelden Groen Kennisnet(bronnen) te gebruiken in het onderwijs

Onderzoekopzet en -gegevens

Het programmateam van GKN stelde 12 interviewvragen op. Vervolgens zijn alle 12 aoc's en hao-instellingen benaderd om per instelling een aantal docenten te kunnen interviewen. De docenten zijn allemaal persoonlijk op hun eigen locatie geïnterviewd. De interviews vonden plaats in de periode juli-oktober 2017.

Gegevens geïnterviewde docenten:

- Totaal zijn er 33 docenten geïnterviewd
- Het betreft docenten van 4 hao-instellingen en het mbo van 13 aoc's
- 45,5% was vrouw en 54,5 % man
- Gemiddelde leeftijd 44,6 jaar
- Onderwijsniveau (soms meerdere per docent):
 - VMBO 3-4: 0%
 - MBO 1-2 BOL: 42,4 %
 - MBO 1-2 BBL: 30,3 %
 - MBO 3-4 BOL: 66,7 %
 - MBO 3-4 BBL: 22,4 %
 - Associate Degree: 0%
 - HBO: 30,3 %
 - Anders: 9,0 %
- Domein waarbinnen de docenten werkzaam waren:
 - Plant: 9,4 %
 - Dier: 28,1 %
 - Natuur: 28,1 %
 - Voeding: 9,4 %
 - Bloem: 12,5 %
 - Loonwerk: 9,4 %

Anders cq. ook nog een 2^e domein: 30,1 %

Voor meer informatie: Pieter Boetzkes, programmamanager Groen Kennisnet
(pieter.boetzkes@wur.nl of 06 51598607